

VVD

Technische vragen

Raadsvoorstel inzake vaststelling visie maasheggen 2020

Ten eerste met betrekking tot het voorliggende raadsvoorstel:

1. Met het herstel van het maasheggenlandschap is een forse inzet van middelen gemoeid, aldus het raadsvoorstel. In de media lezen wij iets over 3,8 miljoen, terwijl het rapport rept over ruim 7 ton aan eenmalige herstelkosten en zo'n 2 ton aan jaarlijkse kosten.

Vraag: Kunt u de raad, alvorens wordt besloten over dit nieuwe streefbeeld, een kwantificering van deze 'forse inzet' doen toekomen?

Reactie: Het vaststellen van het streefbeeld (Visie Maasheggen) is één van de bouwstenen voor uitwerking en realisatie van de ruimtelijke ontwikkelingen in het Maasdal. Het streefbeeld is dus geen eindbeeld, maar schetst de ontwikkelingsrichting voor het gebied op de middellange termijn.

In de visie is een kostenindicatie opgenomen van aanleg en beheer, per strekkende meter, en doorerekend voor het totale streefbeeld.

Vraag: Welke kosten zijn er voor de gemeente Gennep?

Reactie: Een uitgewerkt voorstel en financieringsvoorstel zal in het kader van de Regionale Investeringsagenda t.z.t. separaat aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Vraag: Bent u van mening dat de financiële paragraaf zoals die nu is opgenomen in het raadsvoorstel recht doet aan de positie van de gemeenteraad wanneer het gaat om het budgetrecht van de gemeenteraad?

Reactie: Ja, het gaat nu alleen om het vaststellen van het streefbeeld. Ten aanzien van de uitvoering en de financiële consequenties komen we separaat bij u terug.

2. Blijkbaar is een van de doelen het ontstaan van kansen voor recreatie en toerisme.

Vraag: Bent u van mening dat het aantal toeristische gasten door realisatie van dit plan aanzienlijk zal toenemen in onze gemeente of zal dit voornamelijk een unique sellingpoint voor het Land van Cuijk zijn/worden?

Door het versterken van de maasheggen zal de toeristische infrastructuur en de beleving daarvan versterkt worden. Dit heeft positieve gevolgen voor de aantrekkingskracht op recreanten en toeristen.

Op het moment dat de Limburgse kant kan aansluiten bij de UNESCO-werelderfgoed-status, zal het unique selling point voor het gehele Maasheggengebied gaan gelden, dus ook ten gunste komen van de Limburgse kant.

3. Uitgaande van de situatie dat dit plan/streefbeeld wordt vastbesloten en dat we daarnaast nog moeten voldoen aan onze wettelijke verplichting rondom hoogwaterbescherming.

Vraag: Wat is de verwachte afname van hectare landbouwgrond in de komende 10, 20 en 30 jaren?

Reactie: Door de aanleg van Maasheggen vindt er geen afname van het landbouwareaal plaats. Zie tabel hieronder voor wat betreft de consequenties bij

uitvoering van maatregelen voor waterstandsverlaging en afname van het agrarisch areaal.

Op 23 september 2019 heeft de gemeenteraad vastgesteld het 'Paraplubestemmingsplan Kwetsbare gebiedskwaliteiten gemeente Gennep'.

In dit paraplubestemmingsplan zijn zeven deelgebieden aangewezen die als gevolg van de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden extra kwetsbaar zijn voor hoogwatermaatregelen. De in 2013 door de gemeenteraad aangewezen zoekgebieden voor rivierverruiming, Maaskemp en Afferden-Heijen, zijn onderdeel van het Paraplubestemmingsplan. In de aanvulling op het raadsvoorstel is aangegeven waarom dit Paraplubestemmingsplan wenselijk werd geacht: [borging van een integrale beoordeling bij ingrepen in deze gebieden](#).

Het paraplubestemmingsplan is te vinden op www.ruimtelijkeplannen.nl of direct via de volgende link: <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/oep/?planidn=NL.IMRO.0907.BP18082GEBKWALBUI-VA01>

4. **Vraag:** In hoeverre heeft het realiseren van dit streefbeeld naar uw mening 'een positief effect op de kwaliteit van de leefomgeving'?

Reactie: De kwaliteit van de leefomgeving omvat behalve het landschap ook andere aspecten, zoals natuur en biodiversiteit, de economie (inclusief toerisme en recreatie), cultuurhistorie, duurzaamheid en welzijn, terwijl de agrarische productiefunctie behouden blijft. Een herstelproject Maasheggen zal dus een zeer positief effect hebben op al deze aspecten en op de kwaliteit van de leefomgeving in zijn totaliteit.

5. Bij het opstellen van de visie zijn de standpunten van een aantal grote stakeholders meegenomen, aldus het raadsvoorstel met betrekking tot draagvlak.

Vraag: Bent u van mening dat u gedurende het proces voldoende aandacht heeft gehad voor draagvlak in de gemeenteraad?

Reactie: Ja. Voor het opstellen van de visie heeft de gemeenteraad budget verstrekt.

Ten tweede met betrekking tot de achterliggende visie:

6. Op pagina 13 wordt gesproken over het proces.

Vraag: Kunt u aangeven wie zitting heeft in de stuurgroep Regiovisie BGMM?

Hoeveel budget de stuurgroep jaarlijks krijgt van de gemeente Gennep? Welk mandaat de stuurgroep rondom besluitvorming heeft? Waarom de stuurgroep geen verantwoording aflegt aan de gemeenteraad over het gevoerde beleid?

Reactie: De verantwoordelijke portefeuillehouders van de 3 gemeenten hebben zitting in de stuurgroep BGMM. In het samenwerkingsverband is ook de provincie vertegenwoordigd.

In de gemeentelijke begroting is een post van € 30.000,- opgenomen voor de Regiovisie BGMM. Binnen genoemd budget heeft de stuurgroep het mandaat en de gemeenteraad wordt geïnformeerd via RIB's.

7. 'Op basis van de verkregen inzichten zijn uitgangspunten opgesteld die de basis hebben gevormd bij het ontwerp van het concept-streefbeeld.'

Vraag: Waarom is het concept-streefbeeld niet voorgelegd aan de gemeenteraad om zodoende (meer) politiek draagvlak te creëren?

Reactie: Op 25 september 2019 heeft een openbare informatiebijeenkomst plaatsgevonden in Pica Mare. Het streefbeeld visualiseert hoe het Maasheggengebied er in de toekomst uit kan zien. We leggen nu het streefbeeld aan de raad ter vaststelling voor. De uitwerking van dit streefbeeld zal nog aan de raad worden voorgelegd.

8. 'Tijdens een eerste verkennend gesprek met Rijkswaterstaat zijn de ambities uit het streefbeeld toegelicht en de mogelijkheden met betrekking tot uitvoering besproken.'

Vraag: Wie heeft met Rijkswaterstaat gesproken en zijn hierbij bindende afspraken gemaakt zonder vooraf besluitvorming door de gemeenteraad af te wachten?

Reactie: De gesprekken zijn gevoerd door de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap (VNC). Het ging om een verkennend gesprek en er zijn geen bindende afspraken gemaakt.

9. 'De regiovisie heeft echter een tijdje op een laag pitje gestaan, maar in 2017 is besloten om weer voortvarend mee aan de slag te gaan.'

Vraag: Door wie is dit in 2017 besloten? En wat is er sindsdien gedaan (ook anders dan het Maasheggen project)?

In de begroting is budget voor het samenwerkingsverband BGMM opgenomen (collegevoorstel + financieringsvoorstel met registratienummer 248860 en Collegebesluit dd 11 april 2017).

Een aantal projecten die vanuit het BGMM-samenwerkingsverband zijn opgepakt:

- Aanleggen van gezamenlijk ruit- en menroutenetwerk (nagenoeg afgerond)
- Er is ondersteund bij het realiseren van een 'vliegtuigcrash-fietsroute' rondom de festiviteiten in het kader van 75 jaar bevrijding. (plaatsing monumenten in de drie gemeenten en in Weeze, die refereren aan locaties waar in de Tweede Wereldoorlog vliegtuigen zijn gecrasht).
- Ook zijn de verschillende cultuurhistorische verenigingen uit de drie gemeenten meerdere keren bij elkaar gebracht en zijn er ondernemersavonden georganiseerd. Daaropvolgend is er ondersteuning geboden aan de ondernemersstichting Top van Limburg en de uitvoeringstak Smaakparels.
- Delen van het gezamenlijke wandelroutenetwerk zijn aan elkaar verbonden en gecombineerd. Daaropvolgend komt er een plan voor het opwaarderen van het regionale TOP-netwerk, dit is inmiddels op Noord-Limburgse schaal opgepakt.

10. Er wordt gesproken over een manifest uit 2005. Graag ontvangen wij een kopie van dit manifest.

Reactie: Het gaat om de visie “Ruimte voor herinnering in de noordelijke Maasvallei”, bijgevoegd als PDF. Hoofdstuk 9 is het Manifest voor de Maasvallei (ondertekend), bijgevoegd als separate PDF.

Vraag: In hoeverre bent u van mening dat het manifest nog steeds op voldoende draagvlak kan rekenen in de samenleving?

Reactie: Het sluit naadloos aan bij de in onze samenleving levende gedachte over ruimtelijke kwaliteit en de behoefte om identiteit, eigenheid en cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar te maken. In de Omgevingsvisie is het belang van de Maasheggen in het kader van cultuurhistorie en het ervaren van ‘identiteit’ ook genoemd en wordt nadrukkelijk het verband gelegd tussen waterveiligheid, natuur- en landschapsontwikkeling en vrijetijdseconomie.

Dan het raadsvoorstel in relatie tot hoogwaterbescherming:

11. De raad heeft eind 2013 unaniem besloten de Maaskemp aan te wijzen als zoekgebied om tot een waterstandsdeling te komen van ten minste 8 cm ter hoogte van rkm 154. Om deze waterstandsdeling te bereiken werd gesproken over (gedeeltelijke) ontzanding van de Maaskemp. De raad heeft eind 2019 de omgevingsvisie vastgesteld met daarin onder andere de Maaskemp als gebied dat in beeld is ‘om te worden benut voor rivierverruimingsmaatregelen’. ‘Voor de Maasvallei is gekozen voor “Rivierverruiming waar het kan, dijkversterking waar het moet”’, aldus de tekst in de Omgevingsvisie. Daarmee is helder dat de gemeenteraad herhaaldelijk heeft uitgesproken voor rivierverruiming in de Maaskemp te kiezen. Deze ‘Hoogwatergeul Maaskemp’ is ter hoogte van rkm 154,5 t/m rkm 156,5 met een maximale winst van 8 cm eveneens opgenomen in de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Maas die in 2019 is besloten. Daarmee liggen er besluiten van zowel de gemeenteraad evenals van regionale en provinciale organen die in de Maaskemp kiezen voor een hoogwaterbescherming.

Vraag: Waarom bent u van mening dat het uitgaande van deze kennis/geldende besluiten (o.a. door de gemeenteraad) wenselijk is om (naar wat we in de krant lezen) miljoenen te investeren in het Maasheggenlandschap?

Reactie: De adaptieve uitvoeringsstrategie Maas (2019) heeft geen formele status. Het besluit van de raad uit 2013 ten aanzien van de twee zoekgebieden Maaskemp en Afferden-Heijen met bijbehorende waterstandverlagingen, zijn bekend. Het is aan de gemeenteraad om daarin een andere keuze te maken bij gebleken veranderende inzichten en zich aandienende kansen. Dat laat natuurlijk onverlet dat de gemeente zich bij veranderende inzichten dient te verstaan tot de provincie Limburg en Rijkswaterstaat. Verder vinden wij het van belang om erop te wijzen dat het in de visie Maasheggen beschreven streefbeeld niet gelijkgesteld moet worden met het eindbeeld. Het is een van de belangrijke bouwstenen om te komen tot een integrale afweging en een versterking van de ruimtelijke kwaliteit van ons Maasdal in al zijn facetten (hoogwaterveiligheid, groen, natuur en economie).

Daarnaast verwijzen we nog naar het raadsbesluit van 23 september 2019 mbt vaststelling ‘Paraplubestemmingsplan Kwetsbare gebiedskwaliteiten gemeente Gennep’. In dit paraplubestemmingsplan zijn zeven deelgebieden aangewezen die als gevolg van de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden extra kwetsbaar zijn voor hoogwatermaatregelen. De in 2013 door de gemeenteraad

aangewezen zoekgebieden voor rivierverruiming, Maaskemp en Afferden-Heijen, zijn onderdeel van het Paraplubestemmingsplan. In de aanvulling op het raadsvoorstel is aangegeven waarom dit Paraplubestemmingsplan wenselijk werd geacht: borging van een integrale beoordeling bij ingrepen in deze gebieden.

Vraag: Bent u het niet met de VVD eens, dat dit plan ondergeschikt dient te zijn aan een reeds door de gemeenteraad besloten doelstelling voor waterstandsverlaging?

Reactie: Het belang van waterstandsverlaging is gelegen in hoogwaterveiligheid voor onze inwoners en bewoners van bovenstrooms gelegen gebied.

Waterstandsverlaging is één van de instrumenten om hoogwaterveiligheid te bereiken binnen de geldende landelijke normen. Dijkverhoging/dijksterking is een ander instrument. Voor de gemeente Gennep (dijkkring 54 en 55) ligt deze norm op een overstromingskans van 1:300 per jaar.

Door de regio en een marktpartij zijn varianten uitgewerkt om een waterstandsverlaging in het zoekgebied Maaskemp en Afferden-Heijen te kunnen bereiken. Deze varianten zijn opgenomen in de Adaptieve uitvoeringsstrategie Maasvallei. Een aantal consequenties zijn in onderstaande tabel beschreven.

Globale cijfers als gevolg van mogelijke maatregelen.

Tabel: Factsheets Maatregelen Maasvallei (versie oktober 2019) behorende bij Adaptieve Uitvoeringsstrategie Maasvallei.

	Hoogwatergeul Maaskemp (VKS) (blz. 164)	Hoogwatergeul Maaskemp (marktvariant) (blz. 152)	Hoogwatergeul Afferden (VKS) (blz. 152)	Hoogwatergeul Afferden (marktvariant) (blz. 154)
Totale opp. in ha.	21	46	201	201
Landbouw in ha. (nu)	20	34	185	185
Landbouw in ha. (nieuw)	2	17	97	97
Waterstandsverlaging in cm.	8	14	10	13
Draagvlak en ruimtelijke kwaliteit	Zorg bestaat over behoud aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden	Wordt als negatief ervaren vanwege afbreuk aan aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden	Mits sprake van een groene rivier neutraal/positief. In Bergen scoort deze variant negatief	Zowel voor Bergen als Gennep scoort deze variant negatief

Buiten de door de gemeenteraad in 2013 aangewezen zoekgebieden is ook een “Aanstroomgeul haven Heijen” gemaakt met de volgende indicatieve gevolgen: voor deze potentiële maatregel zijn twee varianten in beeld met een waterstandsverlaging van 5 respectievelijk 3 centimeter.

Voor bovenstaande varianten geldt in het bijzonder dat diepe geulen als onwenselijk worden beschouwd, zowel uit landschappelijk oogpunt als uit oogpunt van

biodiversiteit en hydrologie. Dit inzicht is de laatste jaren groeiende. Dit inzicht zal naar verwachting ook tot uitdrukking worden gebracht in het door Rijkswaterstaat in voorbereiding zijnde Beeld op de Rivier (BOR) als onderdeel van het Deltaprogramma grote rivieren. Waarschijnlijk zullen de in bovenstaande tabel beschreven waterstandsverlagingen daarom naar beneden worden bijgesteld bij eventuele uitwerking.

Volledigheidshalve melden wij dat wij afgelopen twee jaar ook in overleg zijn met een lokale ontgronder om te praten over gezamenlijk gedragen rivierverruimingsmaatregelen. Ook de gemeente Bergen is daarbij aangehaakt doch tot nu toe weinig bereid gebleken medewerking te verlenen aan een rivierverruiming in het zoekgebied Afferden-Heijen. Vaststelling van het in de Visie Maasheggen neergelegde streefbeeld kan ertoe bijdragen dat een optimale uitvoeringstrategie kan worden bereikt waarin alle belangen een plaats krijgen: Hoogwaterveiligheid, delfstoffenwinning, landschapsversterking, biodiversiteit en recreatie & toerisme.

Vraag: Hoe denkt het college het streefbeeld uit de visie Maasheggen, en dan in het bijzonder 'parel 2'; Maasheggenfort Gennep, past in de opgave van de raad uit 2013? Ter illustratie het zoekgebied voor waterstandsdeling en 'parel 2':

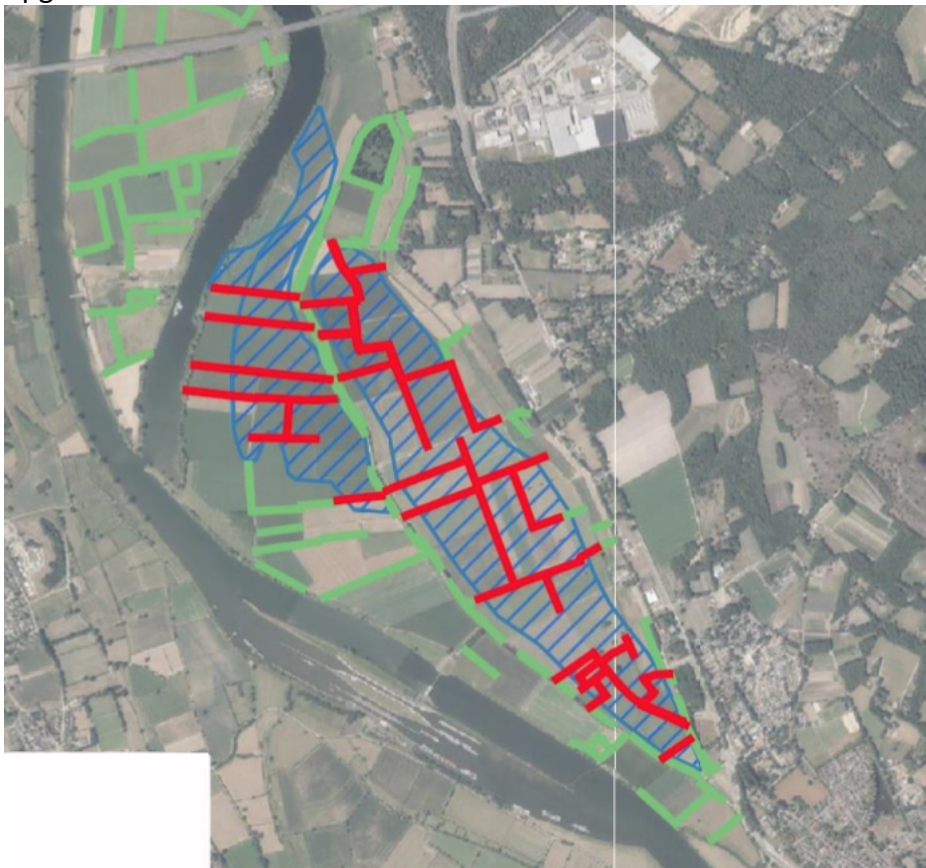

Reactie: In de Visie Maasheggen is een streefbeeld weergegeven. Uitgaande van dat streefbeeld kan adaptief worden onderzocht waar het optimum ligt tussen hoogwaterveiligheid, delfstoffenwinning, landschapsversterking en versterking van ons recreatief-toeristisch perspectief.

12. 'Sta behoudend tegenover uitbreiding intensieve waterrecreatie.', aldus het rapport over de Maasheggen. Dit terwijl in het kader van hoogwatermaatregelen juist kansen ontstaan voor waterrecreatie. Is het college het met de VVD eens dat ontzanding van de Maaskemp, ten gevolge van bovengenoemde raadsbesluit, kans biedt om waterrecreatie te realiseren in de Maaskemp? Wat naar onze mening beduidend meer toeristisch-recreatieve waarde zal hebben dan een kopie van Maasheggen die voornamelijk in de Brabantse buurgemeenten te zien zijn.

Reactie: Het streefbeeld is niet het eindbeeld. Alle aspecten zijn bouwstenen die in het vervolg geïntegreerd moeten worden in een uitvoeringsplan. Recreatie speelt hierin een rol, maar ook andere aspecten worden hierin meegenomen, zoals eerder genoemde landschap, cultuurhistorie, hoogwaterveiligheid en ontzanding/delfstoffenwinning. Bij het maken van keuzes wordt de raad betrokken. We verwijzen hier nogmaals naar het raadsbesluit van 23 september 2019 mbt vaststelling 'Paraplubestemmingsplan Kwetsbare gebiedskwaliteiten gemeente Gennep', dat onder meer ziet op borging van een integrale beoordeling bij ingrepen in deze gebieden.

13. Vergelijkbaar met de situatie in de Maaskemp: ook voor het gebied Heijen-Afferden is door de gemeenteraden van Gennep en Bergen in 2013 besloten dat deze worden aangewezen als gebied voor zo'n 15 cm waterstandsverlaging. De 'Hoogwatergeul Afferden' is eveneens opgenomen in de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Maas uit 2019. Ter illustratie hier een kopie van de afbeelding die in het rapport is opgenomen:

Hieruit blijkt duidelijk dat de gemeenteraad bewust heeft besloten dit gebied aan te wijzen als gebied voor hoogwatermaatregelen.

Vraag: Bent u van mening dat het in het belang van onze inwoners is om hun belastingcenten te verspillen aan natuurherstel in gebieden waarvan de gemeenteraad al heeft uitgesproken hier voorstander van zandwinning en hoogwatermaatregelen te zijn?

Reactie: Ten aanzien van de raadsuitspraak uit 2013 en de Adaptieve Uitvoeringsstrategie Maas verwijzen wij naar hetgeen hierboven is gezegd.

Verspilling van belastinggeld moet natuurlijk worden voorkomen. Daarom is het belangrijk om adaptief wordt gewerkt aan behoud en herstel van ons maasheggenlandschap waarbij no-regret maatregelen van groot belang zijn. Daarbij zal ook de mogelijkheid van delfstoffen aandacht moeten krijgen.